

Deprem ve Hapishaneler

Eylül 2023

CISST

CEZA İNFAZ SİSTEMİNDE SİVİL TOPLUM DERNEĞİ

Hakkımızda

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST), 2006 yılında insan hakları ihlalleri anlamında en riskli mekânlardan biri olan hapisanelerde, mahpusların hak ve özgürlüklerini korumak; haklar, koşullar ve uygulamalar bağlamında hapisanelerin uluslararası insan hakları standartlarına ve insan onuruna uygun hale getirilmesini sağlamak amacıyla kurulmuştur.

Hazırlayan

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği

Proje Destekçileri

Bu rapor Sigrid Rausing Trust finansal desteği ile hazırlanmıştır. Bu raporun içeriğinden yalnızca Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST) sorumludur ve hiçbir şekilde Sigrid Rausing Trust'ın görüşlerini yansıtmamaktadır.

SIGRID RAUSING TRUST

Depremın ilk anından itibaren hapisanelere ulaşmak için tüm zorluklarla mücadele eden Gönüllü Avukat Ağı üyesi tüm avukat arkadaşlarımıza teşekkür ederiz.

İçindekiler

Giriş.....	4
1. Kurumda deprem nasıl hissedildi, yıkım veya can kaybı yaşandı mı?.....	7
2. Deprem sırasında ve sonrasında bilgilendirme yapıldı mı? Mahpuslar güvenli bir bölgeye alındılar mı? Kurum içinden ya da dışından acil durum ekiplerinden destek aldılar mı?	10
3. Deprem sonrasında, elektrik, temiz su, yiyecek, temizlik malzemesi vb. konularda sorunlar yaşandı mı?.....	14
4. Deprem anında ve sonrasında hapisanede bulunan yaşlılar, engelli kişiler, ciddi sağlık sorunları olanlar, hamile kadınlar gibi özel ihtiyaçları olan mahpuslara yönelik ne gibi önlemler alındı?	18
5. Deprem sonrasında aileleri ile iletişimleri sağlandı mı? Dış dünyadan deprem hakkında haber alma kanalları yaratıldı mı?.....	20
6. Deprem sırasında veya sonrasında kurumda isyan, ayaklanma, firar gibi durumlar ile karşılaşıldı mı?	26
7. Mahpuslar deprem sırasında veya sonrasında kötü muamele veya işkenceye maruz kaldılar mı? Maruz kalan mahpus ya da mahpuslara şahit oldular mı?.....	30
8. Tahliye işlemi nasıl gerçekleşti?.....	35
9. Nakil sonrasında nasıl sorunlar yaşadılar?.....	38
Sonsöz.....	40

Giriş

6 Şubat 2023 tarihinde Maraş merkezli 7.7 ve 7.6 büyüklüğündeki depremler ve sonrasında yaşanan artçı sarsıntılarının etkisiyle 11 ilde on binlerce can kaybı, yüzbinlerce yaralanma ve ağır hasar yaşandı. Depremden bölgede bulunan Ceza İnfaz Kurumları (CİK) da ciddi bir şekilde etkilendi. Söz konusu 11 ilde bulunan 81 açık ve kapalı ceza infaz kurumunda yaklaşık 43.600 mahpusun bulunduğunu tahmin edilmektedir.¹ Bu mahpusların yaklaşık 17.600'ü depremden en çok etkilenen 6 ildeki 33 açık ve kapalı ceza infaz kurumunda bulunmaktadır.²

Adalet Bakanlığı tüm taleplere rağmen depremden doğrudan etkilenen kurum ve mahpus sayısına ilişkin açıklama yapmadı. Derneğimizin depremden etkilenen hapishane ve mahpus sayına dair Meclis aracılığıyla verdiği soru önergesi yanıtızsız bırakıldı. Bunun yanı sıra;

- 23 Şubat 2023 tarihli “Deprem nedeniyle boşaltılan ceza infaz kurumu ve sevk edilen mahpus sayısı”,
- 16 Mart 2023 tarihli “Deprem bölgesinde bulunan 12-18 yaş arası mahpus kız çocuk sayısı”,
- 20 Mart 2023 tarihli “Deprem bölgesinde anneleri ile tutulan 0-6 yaş grubu çocukların sayısı”,
- 31 Mart 2023 tarihli “Deprem bölgesinde bulunan 12-18 yaş arası mahpus sayısı” ve
- 31 Mart 2023 tarihli “Afet bölgesinde tutulan hasta mahpusların sayısı ve alınan önlemler”

başlıklı bilgi edinme başvurularımızın hiçbirine Adalet Bakanlığı tarafından istatistiki bilginin olduğu ayrıntılı bir cevap verilmedi. Bu sebepten dolayı depremden etkilenen hapishanelerin kapasitelerinin ne kadar olduğu, kaç mahpusun doğrudan etkilendiği ve kaç mahpusun deprem dolayısıyla sevk edildiği bilgisi sivil toplum kuruluşları ve kamuoyu tarafından bilinmemektedir.

Deprem sonrasında çeşitli basın kuruluşlarında ve sosyal medya mecralarında CİK'ler ile ilgili birçok açıklama, yorum ve haber yayınlanmış olmasına rağmen Ceza Tevkifevleri Genel Müdürlüğü (CTE) depremde etkilenen

¹ Kurum ve mahpus sayılarına CTE açıklamaları, TBMM tutanakları ve internet taramasıyla ulaşıldı. Bu nedenle kesin olmamakla beraber yaklaşık sayıyı ifade eder.

² https://cisst.org.tr/basin_uyurulari/mahpusların-iletisim-sorununun-cozulmesi/

kurumlar ve mahpuslar hakkında bugüne kadar kapsamlı bir açıklama yapmadı. Yalnızca 6 Şubat 2023 tarihinde yapılan ilk açıklamada “Ceza infaz kurumlarında kalan hükümlü ve tutuklulardan yaralanan ve hayatını kaybeden bulunmamaktadır” bilgisi paylaşıldı.³

7 Şubat 2023 tarihinde basında çıkan “Malatya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda isyan ve isyan sonrası açılan ateşle birçok mahpusun hayatını kaybettiği” yönündeki haberler ve sosyal medyada paylaşılan görüntüler sonrasında bölgeye gidebilen az sayıdaki gönüllü avukat ve milletvekili kuruma alındı ve durum hakkında kendilerine bilgi verilmedi. Ardından 8 Şubat 2023 tarihinde bu kez Hatay T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda isyan girişimi ve mahpuslara yönelik kötü muamelelerin görüldüğü çeşitli görüntüler sosyal medyada yayınlandı ve basına yansıdı. Yaşanan gelişmeler üzerine CTE, 9 Şubat 2023 tarihinde bir açıklama yayınlayarak “Bazı basın-yayın organları ile sosyal medya platformlarında Hatay T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarına ait olduğu iddia edilen görüntüler Kahramanmaraş Türkoğlu 1 No’lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna aittir” dedi.⁴ İsyana çıktığı ve bazı mahpusların firar etmeye çalıştığı bilgisine yer verilen açıklamada görüntülere yansıyan işkence ve kötü muamele de değinilmedi.

CTE tarafından yapılan 9 Şubat 2023 tarihli ikinci bir açıklama ise “Hatay T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan bir kısım adli hükümlü ve tutuklunun firar teşebbüsünde bulunması ve ardından yangın çıkarması nedeniyle; firarı önlemek, yangını söndürmek ve ceza infaz kurumunun tutuklu ve hükümlülerin güvenliğini sağlamak için yasal mevzuat çerçevesinde gerekli müdahale yapılmıştır. ... Olaylara müdahale sırasında 12 adli hükümlü ve tutuklu yaralanmış, hastaneye sevk edilen yaralılardan 3’ü vefat etmiştir.” denildi.⁵ İlgili açıklamada ne kötü muamele iddialarına ne de üç mahpusun hayatını kaybetme gerekçesine yer verilmedi. Depremden üzerinden altı aydan uzun bir süre geçmesine rağmen CTE tarafından Hatay T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’nda yaşananlarla ilgili soruşturma raporu veya bilgilendirme yazısı yayınlanmadı.

İsyana haberlerinin yanı sıra; mahpuslara, ailelerine ve hatta mahpus hakları çalışan sivil toplum kuruluşlarına yönelik linç kampanyasına dönüşen mahpuslarla ilgili olumsuz haberler üzerine de hiçbir resmi açıklama yapılmadı. Depremden kısa bir süre sonra “hapishaneden kaçan mahpuslar” vb. başlıklı kişilerin resimleri ve açık kimlik bilgileri bulunan listeler WhatsApp ve Telegram gruplarında çokça paylaşıldı. Bu konuda da oluşan bilgi kirliliğini gidermek için CTE tarafından herhangi bir açıklama yapılmadı. Tüm bunlar sonucunda depremde mahpuslara yönelik ciddi bir nefret söylemi gelişti.

* * *

“Deprem ve Hapishaneler” başlıklı bu rapor, depremde etkilenen tüm hapishaneleri ve depremde mahpusların tamamının durumunu kapsamamaktadır. Bu bilgiye yalnızca CTE hakimdir. Bu rapor, mahpus ve mahpus yakınlarının aktarımları ve çeşitli hapishane ziyaretleri sonucunda dernek çalışanları ve gönüllü avukatlarımızın çabaları ile hazırlandı. Dolayısıyla depremin mahpuslar üzerindeki etkisini ve deprem sonrası yaşananları tamamen yansıtmamaktadır.

6 Şubat 2023 ve 1 Ağustos 2023 tarihleri arasında derneğimize danışma hattı ve mektup yoluyla 80 mahpus ve mahpus yakını başvuru yaparken 51 mahpusla avukat görüşmesi gerçekleştirdik. Mahpus ve mahpus yakınlarının aktarımlarını teyit edecek mekanizmalardan sonuç alınamadığı için raporda bilgilere “mahpus aktarımları” şeklinde yer verilmektedir. Rapor, Elbistan E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Hatay Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Hatay Gençlik ve Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Hatay T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, İskenderun T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, İslâhiye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Gaziantep H T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Gaziantep L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Türkoğlu 1 ve 2 No’lu Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Urfa 2 No’lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Elazığ E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu dahil olmak üzere toplam 12 hapishaneyi kapsamaktadır.

3 <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/kahramanmaraş-merkezli-yasanan-deprem-dolayisiyla-basinaciklamasi06022023110550>

4 <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/hatay-t-tipi-kapali-ceza-infaz-kurumuna-ait-oldugu-iddia-edilengoruntulerle-ilgili-basin09022023010612>

5 <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/hatay-t-tipi-kapali-ceza-infaz-kurumu-hakkinda-basinaciklamasi09022023125942>

Rapordaki sorular Penal Reform International (PRI) tarafından hazırlanan hapishaneler için deprem riski azaltma kılavuzu temel alınarak hazırlandı.⁶ Deprem kapsamı ve yarattığı sonuçlar çok daha fazla olsa da bir sınırlılık olarak elinizdeki raporda aşağıdaki sorulara yanıt arandı.

1. Kurumda deprem nasıl hissedildi, yıkım veya can kaybı yaşandı mı?
2. Deprem sırasında ve sonrasında bilgilendirme yapıldı mı? Mahpuslar güvenli bir bölgeye alındılar mı? Kurum içinden ya da dışından acil durum ekiplerinden destek aldılar mı?
3. Deprem sonrasında, elektrik, temiz su, yiyecek, temizlik malzemesi vb. konularda sorunlar yaşandı mı?
4. Deprem anında ve sonrasında hapishanede bulunan yaşlılar, engelli kişiler, ciddi sağlık sorunları olanlar, hamile kadınlar gibi özel ihtiyaçları olan mahpuslara yönelik ne gibi önlemler alındı?
5. Deprem sonrasında aileleri ile iletişimleri sağlandı mı? Dış dünyadan deprem hakkında haber alma kanalları yaratıldı mı?
6. Deprem sırasında veya sonrasında kurumda isyan, ayaklanma, firar gibi durumlar ile karşılaşıldı mı?
7. Mahpuslar deprem sırasında veya sonrasında kötü muamele veya işkenceye maruz kaldılar mı? Maruz kalan mahpus ya da mahpuslara şahit oldular mı?
8. Tahliye işlemi nasıl gerçekleşti?
9. Nakil sonrasında nasıl sorunlar yaşadılar?

* * *

1. Kurumda deprem nasıl hissedildi, yıkım veya can kaybı yaşandı mı?

Depremden kaynaklı yıkılan bir ceza infaz kurumu bulunmamaktadır. Deprem, bölgede bulunan hapishanelerde çok şiddetli hissedildi ve ciddi bir panik yarattı. Kurum binaları ağır, orta ve hafif hasarlı olarak depremi atlattı. CTE'nin de 6 Şubat 2023 tarihli açıklamasında belirttiği gibi deprem kaynaklı olarak ceza infaz kurumlarında herhangi bir can kaybı veya yaralanma da yaşanmadı.⁷ Hapishanelerde deprem sonrası yaşanan tek can kaybı olayı Hatay'da yaşandı. Hatay T Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda isyan sonrası yapılan silahlı müdahalede 3 mahpus hayatını kaybetti.⁸

Elbistan E Tipi Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- her iki depremin de kurumda fazlasıyla hissedildiğini,
- birinci depremde yıkım yaşanmadığını sadece büyük bir paniğe neden olduğunu,
- ikinci deprem sonrası ise ciddi bir panik ve koğuş duvarlarında hasarın meydana geldiğini
- herhangi bir önlem alınmamasından dolayı paniğin arttığını ve dışarıdan gelen yıkım haberlerinin de gerilimi çok yükselttiğini aktarmışlardır.

Ek olarak; bir mahpus, kendi koğuşlarının duvarlarının bir kısmının yıkıldığını belirtmiştir.

Hatay T Tipi Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- depremlerin oldukça şiddetli hissedildiğini,
- doğrudan koğuşlarda bir yıkım olmadığını,
- koğuşta büyük bir panik yaşandığını, bu paniğin de etkisi ile annesi ile tutulan 0-6 yaş grubu çocukların çok korktuklarını ve sürekli ağladıklarını,
- birinci deprem sonrasında yaklaşık 30 dakika ila 1 saat arası bir süre sonra havalandırma kapılarının açıldığını ve havalandırmaya çıkarıldıklarında duvarlardaki çatlakları fark ettiklerini,
- depremin büyüklüğünü televizyondan izleyince anladıklarını bunun koğuştaki panik ve gerilimi iyice attırdığını,
- birinci deprem sonrası havalandırma kapısı açılrsa da her iki depremi de koğuşta yaşadıklarını ve herhangi bir güvenli bölgeye alınmadıklarını,
- ikinci gün isyan çıkıp kapılar açılana kadar koğuşta kaldıklarını,
- ikinci günün sabahı saat 10:00 civarında İnfaz Koruma Memurlarının (İKM) geldiğini ve yıkımın büyük olduğunu söylediklerini ve diğer bölümlerde isyan başladığı için sessiz olmalarını söyleyip gittiklerini aktarmışlardır.

7 <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/kahramanmaras-merkezli-yasanan-deprem-dolayisiyla-basinaciklamasi06022023110550>

8 <https://cte.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/hatay-t-tipi-kapali-ceza-infaz-kurumu-hakkinda-basinaciklamasi09022023125942>

Hatay Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- 6 Şubat depremlerinin çok şiddetli hissedildiğini, yaklaşık bir saat sonra İKM'lerin geldiğini, kurumda herhangi bir can kaybı yaşanmadığını,
- gece olan depremlerle uyandıklarını ve kapılara vurduklarını,
- duvarlarda çatlak oluştuğunu ve ciddi bir panik yaşandığını,
- asıl hasarın 21 Şubat'ta Hatay'da yaşanan 6.4 büyüklüğündeki depremden sonra yaşandığını,
- bu depremden sonra bazı koğuşların duvarlarında ciddi çatlakların ve yıkımın oluştuğunu
- İKM'lerin kapıları açmak istemediklerini aktarmışlardır.

Hatay T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- depremleri çok şiddetli hissettiklerini ve duvarlarda çatlaklar oluştuğunu,
- herhangi bir yıkım yaşanmadığını ancak çok ciddi bir panik yaşandığını aktarmışlardır.

İskenderun T Tipi Kadın Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- depremler esnasında ciddi bir sarsıntı hissettiklerini ama herhangi bir yıkım yaşanmadığını,
- depremlerin ardından buldukları alanlarda ciddi bir panik yaşandığında aktarmışlardır.

İslahiye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem sırasında veya sonrasında herhangi bir can kaybı olmadığını,
- kurumda ciddi bir yıkım yaşanmadığını,
- bazı koğuşlarda çatlaklarda oluştuğunu,
- koğuşlarda ciddi panik yaşandığı da mahpuslar tarafından aktarmışlardır.

Gaziantep H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- her iki depremin de şiddetli hissedildiğini ama herhangi bir yıkım veya can kaybı yaşanmadığını,
- yalnızca bazı duvarlarda çatlakların oluştuğu aktarmışlardır.

Gaziantep L Tipi Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem esnasında uykudan uyandıklarını,
- sarsıntının yoğun bir şekilde hissedildiğini,
- elektriklerin gittiğini ve mahpusların panikle koğuş kapılarına vurduğunu,
- duvarlarda çatlaklar meydana geldiğini ama bir yıkım yaşanmadığını aktarmışlardır.

Türkoğlu 1 ve 2 Nolu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları

Görüşme yapılan mahpuslar;

- bazı mahpusların koğuşlarındaki tüm eşyaların yerlere saçıldığını,
- buzdolabı ve kıyafet dolaplarının devrildiğini,
- tavandan alçı ve sıva döküldüğünü ve yer yer duvarlarda hafif yıkımlar olduğunu aktarmışlardır.

Ek olarak; bir mahpus kendi bölümünde herhangi bir yıkım olmadığını sadece duvarlarda ince çatlaklar oluştuğunu ancak depremi çok şiddetli hissettiklerini belirtmiştir.

Urfa 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- depremin şiddetinin yoğun hissedildiği,
- depremin etkisiyle uykudan uyandıklarını,
- yıkım olmadığını ama depremin etkisiyle duvarlarda ince çatlakların oluştuğunu aktarmışlardır.

Elazığ E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- depremin çok şiddetli hissedildiğini,
- bazı eşyaların yerlere düşüp kırıldığını ama direk bir yıkım yaşanmadığını
- bazı duvarlarda çatlaklar oluştuğunu aktarmışlardır.

2. Deprem sırasında ve sonrasında bilgilendirme yapıldı mı? Mahpuslar güvenli bir bölgeye alındılar mı? Kurum içinden ya da dışından acil durum ekiplerinden destek aldılar mı?

Derneğimize gelen başvurularda ve yapılan mahpus görüşmelerinde deprem esnasında koğuşlarda çok ciddi bir paniğin yaşandığı aktarıldı. Mahpusların beyanları ağırlıklı olarak deprem sonrası kapalı alanlardan çıkma refleksi gösterdikleri ve koğuş kapılarının açılmamasının ve havalandırmaya çıkarılmamalarının gerilimi ve paniği artırdığı yönünde idi.

Mahpus görüşmelerinden ve basına yansıyan çeşitli haberlerden, deprem sonrası durumla ilgili olarak mahpusları bilgilendirici anonsların yapılmaması ve görevlilerin deprem sonrasında bilgilendirme yapmaması ya da oldukça geç ve sınırlı bilgi vermeleri mahpuslar arasında kaygının yükselmesine sebep olduğu öğrenildi. Deprem bölgesinde bulunan hiçbir kurumda mahpuslar önceden planlanmış bir şekilde toplanma alanına alınmadığı ve hatta birçok kurumda havalandırma kapılarının dahi açılmadığı tespit edildi. Bu durum depremin yarattığı paniği ve endişeyi derinleştirerek mahpuslar arasında daha şiddetli bir deprem olursa kimse yardımımıza gelmeyecek korkusunu güçlendirdiği görüldü.

Elbistan E Tipi Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- kapıların açılmadığını ve herhangi güvenli bir bölgeye alınmadıklarını,
- ikinci deprem sonrasında isyan çıktığını,
- tanımadıkları bazı mahpusların kapıları açtığını ve bu esnada İKM'lerin kurumu terk ettiğini,
- AFAD, Kızılay vb. kurumlardan hiçbir acil durum yetkilisi veya destek gelmediğini aktarmışlardır.

Görüşme yapılan mahpusların bir kısmı;

- deprem sonrasında kendilerine hiçbir bilgilendirme yapılmadığını,
- herhangi bir anons duymadıklarını,
- İKM veya idari personelin açıklama yapmadığını aktarmışlardır.

Ek olarak; görüşülen bir mahpus da birinci ve ikinci depremden sonra herhangi bir anons ve bilgilendirme yapılmadığını, sadece depremden 20 dakika sonra İKM'lerin mazgaldan kendilerine sakin olmalarını söyleyip gittiklerini aktarmıştır.

Hatay T Tipi Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- herhangi bir bilgilendirme veya anons duymadıklarını,
- deprem sonrası güvenli bir alana alınmadıklarını aktarmışlardır.

Hatay Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- 6 Şubat depremleri sonrasında panik yaşayıp kapılara vurduklarını,

- yaklaşık bir saat sonra İKM'lerin geldiğini ve kendilerinin yataklarını alıp ortak bir alana çıkarıldıklarını ve dört gün boyunca burada kaldıklarını,
- 21 Şubat'ta olan depremin daha şiddetli hissedildiğini, koğuş duvarlarının çatladığını ve kurumun ağır hasar aldığını,
- depremde büyük panik yaşandığını ve kapıları vurduklarını 15 dakika sonra kapıların açıldığını ve açık spor sahasına alındıklarını aktarmışlardır.

Farklı bir mahpus ise; ikinci depremin etkisinin çok fazla olduğunu, kapılara vurduklarını ancak açılmadığını belirtmiştir. Ardından bir mahpusun kapıların açılması için kendini jiletle yaraladığını, İKM'lerin mazgaldan durumu gördüklerini ancak yine de kapıları açmadıklarını, mahpusun jiletle şah damarını kesmeyi denemesinin görülmesi üzerine kapıların açıldığını ve açık spor salonuna alındıklarını ve burada da yağmur yağdığını ve ıslandıklarını aktarmıştır.

Ek olarak; bir diğer mahpus ise; ikinci deprem sonrası çok ciddi panik yaşandığını, sürekli kapılara vurduklarını, kurum müdürünün gelip halı sahaya çıkmalarını söylediğini ve halı sahanın üstü açık olduğu için yağmurun altında beklediklerini aktarmıştır.

Hatay T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- birinci depremden sonra İKM'lerin kapıya gelip sakin olmalarını söylediklerini, bunun dışında bir açıklama ya da anons duymadıklarını,
- güvenli bir alana alınmadıklarını ve koğuştaki bekletildiklerini,
- ikinci depremin daha şiddetli hissedildiğini ve koğuştaki çok ciddi bir panik yaşandığını,
- acil butonuna basmaları ve kapıya vurmalarına rağmen kimsenin gelmemesinin korkuyu ve paniği arttırdığını,
- mahpusların aileleri için çok endişelendiğini ve bu durumun gerilimi derinleştirdiğini,
- ikinci deprem sonrası hiçbir İKM'nin görülmemesinin mahpuslarda içeride bırakıldık düşüncesinin oluşmasına neden olduğunu ve bu durumun da korku, panik ve endişe doğurduğunu aktarmışlardır.

İskenderun T Tipi Kadın Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem sonrasında yaşanan durumla ilgili ilk aşamada anons ya da bilgilendirme yapılmadığını,
- mahpusların sürekli acil durum butonuna bastıklarını ama bilgi alamadıklarını ve kapıların açılmadığını,
- çocuğuyla birlikte kalan bir mahpusun deprem sonrası kapılar açılmayınca panik atak geçirdiğini fakat buna rağmen revire çıkarılmadığını,
- mazgallardan İKM'lerin yapacağımız bir şey yok açıklaması yaptığını,
- depremin şiddetinin etkisini ve yaşanan yıkımı elektrikler gelince TV'den öğrendiklerini,
- ailesi deprem bölgesinde yaşayan kimi mahpusların sinir krizi geçirdiğini aktarmışlardır.

Farklı bir mahpus ise; deprem sonrasında güvenli bir alana alınmadıklarını, havalandırma kapılarının açılmadığını, sinir krizi geçiren mahpusların olduğunu ve ısrarla açık alana çıkmak ve havalandırma kapılarını açtırmak istediklerini ancak açılmadığını ve farklı bir hapishaneye sevk edilene kadar koğuşlarında tutulduklarını aktarmıştır.

Ek olarak bir diğerk mahpus ise;

- depremden bir buçuk iki saat sonra İKM'lerin kapılara geldiğini ve kapıları açmadan genel durumu aktardıklarını,
- İKM'lerin de depremde olduğunu ve ciddi bir panik havası içerisinde iletişim kurduklarını,
- ilk 24 saatte ayrıntılı bir bilgi alınamadığını,
- sonrasında bir savcının kuruma gelip bazı mahpuslarla görüşüğünü ve durumu aktardığını ancak kendilerinin siyasi mahpus oldukları için bu görüşmelerin kendileriyle yapılmadığını,
- siyasi mahpusların sabah sayımına kadar bilgi alamadığını, sayımda baş memur tarafından genel durum hakkında bilgilendirildiklerini aktarmıştır.

İslahiye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem sonrası duruma ilişkin herhangi bir bilgilendirme yapılmadığını,
- koşullardan çıkamadıklarını,
- depremden 5 gün sonra geçici koşullara alındıklarını ve sevk işlemi olana kadar buralarda kaldıklarını aktarmışlardır.

Gaziantep H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem esnasında ve sonrasında kapıların açılmadığı,
- herhangi bir güvenli bölgeye alınmadıklarını,
- havalandırma kapılarının dahi açılmadığı,
- açık havada kendilerini daha güvende hissedeceklerini,
- herhangi bir açıklama ve uyarı anonsu yapılmadığını aktarmışlardır.

Ek olarak bir mahpus;

- kendilerinin siyasilerin bulunduğu bir koşutta tutulduğunu,
- tam 24 saat boyunca kapılarının açılmadığını,
- bilgi alamadıklarını ve herhangi bir anons yağılmadığını,
- kendilerinin sakin kalmayı tercih ettiklerini,
- adli mahpusların bulunduğu bölümlerde panik yaşandığını ve sürekli kapılara vurulduğunu aktarmıştır.

Gaziantep L Tipi Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem esnasında ve sonrasında kapıların açılmadığını,

- kimsenin havalandırma dahil olmak üzere herhangi bir açık alana veya güvenli bölgeye alınmadığını,
- saat 11:00'e kadar kapıların açılmadığı,
- bilgi alamadıklarını ve bu durumun paniği arttırdığını,
- kurumda herhangi bir bilgilendirme anonsu yapılmadığını,
- kurum çalışanları tarafından kendilerine hiçbir açıklama yapılmadığını aktarmışlardır.

Görüşülen siyasi mahpuslar; depremden sonra 10 gün boyunca havalandırma kapıları açılmadığını ve koğuştta tutulduklarını aktarmışlardır. Bu karşın görüşülen bazı adli mahpuslar kendi koğuştlarındaki kapıların sadece ilk gün açılmadığını, sonraki günlerde açıldığını ancak normalden daha erken bir saatte 15:00 civarında kapatıldığını belirtmişlerdir.

Ek olarak; bir mahpus ise duvarlarda çatlaklar olmasına rağmen ısrarla havalandırma kapılarının açılmadığını ve bu durumun ciddi bir paniğe yol açtığını aktarmıştır.

Türkoğlu 1 ve 2 No'lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları

Görüşme yapılan mahpuslar;

- depremden sonra büyük panik yaşandığını,
- kapılara vurulduğunu ve acil butonuna basıldığını ama hiç kimsenin gelmediğini,
- hiçbir anons duymadıklarını ve İKM'lerin depremden 5-6 saat sonra gelip ayrıntılı olmayan kısa bir açıklama yaptığını aktarmışlardır.

Urfa 2 No'lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- kapıları vurup, İKM'leri çağırdıkları halde ancak saat 10.00 civarında depremden yaklaşık beş saat sonra sayıma gelindiğini,
- bu arada deprem ve yıkım hakkında kendilerine bir bilgi aktarılmadığını,
- herhangi bir anons yapılmadığını,
- kurum müdürlerinin ancak iki gün sonra koğuştlarına geldiğini ve ailelerine ulaşmaları için destek vereceklerini ilettiklerini aktarılmışlardır.

Elazığ E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem sonrasında panikle kapılara vurulduğunu ve acil butonuna basıldığını ama kimsenin kapıları açmadığını,
- kendilerine bilgi aktarılmadığını ve herhangi bir anons yapılmadığını,
- kapıların saat dokuz civarında açıldığını ve havalandırmaya çıkmalarına izin verildiğini ve bu esnada da deprem hakkında hiçbir bilgilendirme yapılmadığını aktarmışlardır.

3. Deprem sonrasında, elektrik, temiz su, yiyecek, temizlik malzemesi vb. konularda sorunlar yaşandı mı?

Derneğimizin iletişim kurduğu mahpus aktarımlarına göre; deremden sonra bazı aksaklıklar ve gecikmeler yaşansa da jeneratörler genel olarak devreye girdiği anlaşılmaktadır. Mahpuslar, deprem hakkında çoğunlukla TV üzerinden bilgilenmişlerdir.

Deprem sonrasında yiyecek sıkıntısı yaşansa da gelen mektuplardan mahpusların yemeğe erişebildiği öğrenildi. Sıcak yemeğe erişememe, yemeklerin sınırlı verilmesi ve ekmeğin az verilmesi gibi sıkıntılar çoğunlukla ilk günlerde yaşandığı ve sonrasında tekrar etmediğini söylemek mümkün. Bu durum açısından tek istisna Elbistan E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'dur. Burada bulunan mahpusların aktarımları deprem sonrasında hiçbir temel ihtiyacın karşılanmadığı yönündedir.

Görüşme yapılan mahpusların büyük bir bölümü su sıkıntısına dikkat çekmektedir. Deprem sonrasında ilk aşamada suların kesildiği, ardında da su gelse dahi temiz olmadığı ifade edildi. Bu soruna karşı içme suyu dağıtıldığı ancak belirli bir periyot arz etmediği ve ihtiyacı karşılamadığı anlaşıldı. Mahpusların bir kısmının içme suyu ihtiyaçlarını kantinden su alarak karşılamak zorunda kaldığı aktarımlar arasındadır. Kantinlerde de yeterli miktarda su bulunmaması sonucunda su alımına kota getirilmiş ve birçok mahpus sağlıklı musluk suyu içmek durumunda kalmıştır. Bu durumun yanı sıra alt yapısı etkilenen bölgelerde ise sıcak suya erişmek, kişisel temizlik yapmak ve günlük ihtiyaçları karşılamak mahpuslar için neredeyse imkansız hale gelmiştir.

Temel temizlik malzemelerinin ücretsiz olarak dağıtıldığına dair mahpuslardan hiçbir bilgi edinilmedi. Özellikle deprem bölgesinde olan ve yakınları ile iletişimlerini kesildiği için ekonomik olarak ihtiyaçlarını karşılayamayan mahpuslar için bu ciddi bir hijyen sorunu yarattığı gözlemlendi. Aynı zamanda deprem bölgesinde olmayan ama yakınları deprem bölgesinde olduğu için ekonomik destek alma olanağı olmayan mahpuslar da Türkiye'nin birçok yerinde dolaylı olarak benzer sorunlara maruz kaldığı bilinmektedir.

Elbistan E Tipi Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- özellikle gece olan deprem sonrası jeneratörler devreye girdiğini,
- temiz içme suyu ve yemek gibi ihtiyaçların karşılanmadığını,
- hiçbir İKM'nin gelmediğini ve bu sebepten ihtiyaçlarının karşılanma olanağının dahi olmadığını aktarmışlardır.

Görüşme yapılan bazı mahpuslar, İKM'lerin kurumda olmadığı için ihtiyaçlarını karşılama olanaklarının olmadığını belirtmişlerdir.

Bir başka mahpus, kendi koşullarında yıkımın fazla olduğunu o yüzden elektriklerin de gelmediğini, kendilerine su verilmediği için kar suyunu eritip içmek zorunda kaldıklarını ve iki gün boyunca koşullarında daha önce bulunan yiyeceklerle idare etmek zorunda kaldıklarını aktarmıştır.

Ek olarak; bir diğer mahpus ise havanın çok soğuk olduğunu ve kaloriferlerin yanmadığını, bu sebepten kimi mahpusların koşullarda veya koridorlarda ateş yakarak ısınmaya çalıştıklarını aktarmıştır.

Hatay T Tipi Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem hemen sonra ihtiyaçlarının karşılanmadığını,

- yaklaşık yedi sekiz saat boyunca su ve elektrik verilmediğini,
- sonrasında asgari de olsa yemek ihtiyaçlarının karşılandığını,
- özellikle çocuklu mahpusların kantin ihtiyaçlarının kısmen karşılandığını,
- jeneratörün yaklaşık yedi, sekiz saat sonra devreye girdiğini aktarmışlardır.

Hatay Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

6 Şubat depremlerine dair görüşme yapılan mahpuslar;

- ilk deprem sonrası ortak bir alana alındıklarını,
- yataklarını yanlarında götürdüklerini,
- ortak alanda dört gün kaldıklarını,
- yemek, temiz su vb. ihtiyaçlarının karşılandığını,
- dört günün sonunda koğuşlarına geri döndüklerini,
- ihtiyaçlarının büyük oranda karşılandığını aktarmışlardır.

6 Şubat depremlerine dair bir mahpus, depremden sonra ortak alana alındıklarını ama kısa bir süre sonra koğuşlara dönülmesinin istendiğini ancak mahpusların bunu kabul etmediğini, güvenli alanda kalmak istediklerini belirttiklerini ve idarenin dört gün ortak alanda kalmalarına izin verdiğini belirtmiştir.

21 Şubat depremine dair görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem sonrası kendilerinin açık spor salonuna alındığını,
- 12-18 yaş arası tüm mahpuslar aynı alana alındığı için ciddi bir kargaşa yaşandığını,
- açık spor salonunda yağmurdan korunamadıklarını,
- koğuşlardan acil çıktıkları için kıyafetlerinin çok ince olduğunu,
- kalın kıyafet almak için koğuşlara gitmelerine izin verilmediğini,
- iki kişiye toplam bir battaniye verildiğini,
- bu süre zarfında kendilerine sadece su verildiğini,
- su dışında hiçbir ihtiyacın giderilmediğini aktarmışlardır.

21 Şubat depremlerine dair bir mahpus, yağmurdan çok ıslandıklarını kendisinin üç kişiyle bir battaniyeyi paylaştığını ve kalın kıyafetlerini alamadan açık alanda bekletildiğini belirtmiştir.

Hatay T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem sonrasında jeneratörlerin bir süre sonra devreye girdiğini ama sürenin ne kadar olduğundan emin olmadıklarını,
- elektrik kesintisinin çok uzun sürmediğini,

- musluk sularında koku olduğunu ve çamurlu aktığını,
- deprem öncesine göre yemeklerin daha az verildiğini aktarmışlardır.

İskenderun T Tipi Kadın Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem sonrasında kaloriferlerin hiç çalışmadığını,
- sıcak su verilmediğini ve temiz su sıkıntısı yaşandığını,
- önce suların kesildiğini, ardından kokulu ve çamurlu akmaya başladığını,
- temiz su taleplerinin karşılanmadığını,
- kantinde su stokları tükendiği için kantinden de satın alamadıklarını,
- 6 Şubat ve 25 Şubat arası koğuşa beş litrelik su verildiğini,
- koğuştaki bulunan stok suları içtiklerini,
- yemeklerin az ve sınırlı olsa da ilk günden itibaren verildiğini aktarmışlardır.

Görüşme yapılan bazı mahpuslar ise kendi bölümlerinde deprem sonrasında jeneratör devreye girdiği için elektrik kesintisi yaşanmadığını belirtmişlerdir. Diğer bir grup mahpus da kendi bölümlerinde jeneratörün geç devreye girdiğini ve sonrasında da sık sık elektrik kesintisi yaşandığını söylemiştir.

İslihiye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- depremin ilk günlerinde bir öğün yemek verildiğini,
- sonrasında sınırlı ve yetersizde olsa da diğer öğünlerde de yemek verildiğini,
- ilaca erişim konusunda herhangi bir sorun yaşamadığını,
- jeneratörün geç devreye girdiğini ve sonrasında da sık sık elektrik kesintileri olduğunu aktarmışlardır.

Gaziantep H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- jeneratörlerin hızlı devreye girdiğini ve elektrik kesintisi yaşamadıklarını,
- çeşmelerden suların günlerce çamurlu aktığını ve kullanamadıklarını,
- ücretsiz temiz su olanağının çok az ve yetersiz sağlandığını,
- bir hafta sonunda yavaş yavaş temiz su akmaya başladığını aktarmışlardır.

Farklı bir mahpus ise 35-40 kişilik bir koğuştaki tutulduklarını ve depremden iki gün sonra bir kereye mahsus 4 adet 5 litre su verildiğini ve ihtiyaçlarını karşılamaya kesinlikle yetmediğini belirtmiştir. Bir diğer mahpus da depremden sonra ilk günlerde ekme sıkıntısı yaşandığını, üç gün kadar yarım ekme verildiğini, yaklaşık bir hafta sonra yemeklerin düzenli verilmeye başlandığını ama yemek kalitesinin eskiye oranla düşük olduğunu söylemiştir.

Gaziantep L Tipi Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem esnasında elektrik kesintisi yaşandığını,
- öğleden sonra jeneratörlerin devreye girdiğini,
- ciddi bir su sorunu yaşandığını ancak şebeke sularını güvenemediklerini ve bu nedenle kullanmayı tercih etmediklerini,
- kendilerine sadece bir kereye mahsus 15 litre suyun ücretsiz verildiğini,
- temiz su ihtiyaçlarının karşılanmadığını,
- yemeklerin uzun bir süre sorunlu çıktığını; az ve kalitesiz verildiğini ve özellikle ekmeğin çok az verildiğini aktarmışlardır.

Ek olarak; bir mahpus, kantinden su alamadıklarını, kapalı suyun ihtiyacı karşılamayacak kadar az verildiğini, musluk sularının kirli ve kokulu akmasına rağmen onu kullanmak zorunda kaldıklarını belirtmiştir.

Türkoğlu 1 ve 2 No'lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları

Görüşme yapılan mahpuslar;

- depremden sonra hem elektriklerin hem de suların kesildiğini,
- jeneratör devreye girdikten sonra da sık sık elektrik kesintisi yaşandığını,
- doğalgazın tamamen kesik olduğunu,
- ısınma olanakları olmadığını,
- yiyeceğin kısmen karşılandığını,
- sıcak yemek olanağının bir süre sağlanmadığını aktarmışlardır.

Not: Suya erişime ilişkin herhangi bir bilgi aktarımında bulunulmamıştır.

Urfa 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem anında elektriklerin kesildiğini,
- 15 dakika sonra jeneratörlerin devreye girdiğini,
- temiz su ve yemek konusunda bir değişiklik yaşanmadığını ve normal rutinin devam ettiğini aktarmışlardır.

Elazığ E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- depremden 20-30 dakika sonra jeneratörler devreye girdiğini,
- suya erişim konusunda sıkıntı yaşanmadığını,
- yemeklerin eski düzende dağıtılmaya devam ettiğini ve herhangi bir değişiklik yaşanmadığını aktarmışlardır.

4. Deprem anında ve sonrasında hapishanede bulunan yaşlılar, engelliler, ciddi sağlık sorunları olanlar, hamile kadınlar gibi özel ihtiyaçları olan mahpuslara yönelik ne gibi önlemler alındı?

Deprem esnasında dışarda olduğu gibi içerde de en kırılgan gruplar özel ihtiyaçlı mahpuslar oldu. Özel ihtiyaçlı mahpuslara yönelik ek bir uygulama gözlemlenmedi. Bazı kurumlarda İKM'ler kendi girişimleriyle sorunları çözmeye ve özel ihtiyaçlı mahpusların ihtiyaçlarını karşılamaya çalıştı ancak iyi niyetli birkaç bireysel girişim dışında mahpus aktarımlarından yola çıkarak bu konuda sistematik bir uygulamanın olmadığını belirtebiliriz.

Elbistan E Tipi Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- İKM'ler kurumda olmadığı için özel ihtiyaçlı mahpusların ihtiyaçlarının karşılanmadığını,
- hastane sevki gibi acil hiçbir ihtiyacın sağlanmadığını,
- jandarmanın fiziki saldırı esnasında yaşlı, hasta vb. özel ihtiyaçlı mahpuslara şiddet uygulamadığını aktarmışlardır.

Hatay T Tipi Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- özellikle çocuklu annelerin ihtiyaçlarının karşılanmaya çalışılmış olsa da bu konuda herhangi bir sistemli yaklaşım görülmediğini,
- tıbbi yardım, hastane sevki vb. hiçbir sağlıkla ilgili ihtiyacın karşılanmadığını aktarmışlardır.

İskenderun T Tipi Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- 0-6 yaş grubu annesiyle kalan çocukların temel ihtiyaçlarının karşılandığını,
- personelin elinden geldiğince çözüm üretmeye çalıştığını ve yaklaşımın oldukça olumlu olduğunu,
- çocukları sakinleştirmek için koğuş dışına çıkardıklarını ve çocuklara moral vermeye çalıştıklarını,
- herhangi bir ekstra önlem ve uygulamaya şahit olmadıklarını aktarmışlardır.

İslahiye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem sırasında ve sonrasında hiçbir özel ihtiyaçlı gruba gereken özenin gösterilmediğini,
- hiçbir ek uygulama ve önlemlerle karşılaşmadıklarını aktarmışlardır.

Gaziantep H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- bu konuda farklı bir uygulama ile karşılaşmadıklarını ve fikirlerinin olmadığını aktarmışlardır.

Gaziantep L Tipi Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- bu konuda herhangi bir gözlemleri olmadığını,

- ek bir önlem görmediklerini aktarmışlardır.

Urfa 2 Nolu Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- herhangi bir ek önlemlerle karşılaşmadıklarını aktarmışlardır.

Elazığ E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- herhangi bir ek önlemlerle karşılaşmadıklarını aktarmışlardır.

5. Deprem sonrasında aileler ile iletişim sağlandı mı? Dış dünyadan deprem hakkında haber alma kanalları yaratıldı mı?

Deprem sonrası tespit edilen sorunların en başında deprem anında ve sonrasında yaşananlar hakkında yeterince bilgilendirilme yapılmaması ya da eksik yapılması gelmektedir. Bir diğer önemli sorun ise mahpusların aileleri hakkında bilgiye hızlı ve sağlıklı bir şekilde erişememeleridir. Diğer yandan; deprem anında gerekli bilgi aktarımının yapılmamış olması mevcut endişe ve panik halini derinleştirdi.

Deprem sonrasında gerekli bilgi akışı sağlanmadığı için mahpuslar sınırlı bir şekilde televizyon ve radyodan gelişmeleri öğrenebildiler. Depremden doğrudan etkilenen bölgelerde tutulan mahpusların birçoğunun ailesi de aynı bölgede yaşadığı için mahpuslar arasında panik, endişe ve korku zamanla birlikte derinleşti. Ayrıca sadece deprem bölgesinde bulunan mahpuslar değil, kendisi deprem bölgesinde olmasa da alileri deprem bölgesinde olan mahpuslar da ciddi iletişim sıkıntısı yaşadı ve benzer duygulara kapıldı.

Rapor hazırlanırken görüşülen mahpus ve mahpus yakınlarının yanı sıra deprem bölgesi dışında bulunan mahpuslardan da aldığımız başvurulardan yola çıkarak, deprem döneminde hiçbir "afet iletişim masasının" kurulmadığını belirtebiliriz. Derneğimizin 16 Şubat 2023 tarihinde "*Depremlerin Ardından Hapishanelerdeki Mahpusların Yaşadıkları İletişim Sorununun Bir An Önce Çözülmesini Talep Ediyoruz*" başlıklı basın metninde de taleplerimizi ve çözüm önerilerimiz dile getirilmiştir.⁹ Ancak mahpuslar için bir kriz masası kurularak aileleri doğru ve hızlı iletişim kurmaları sağlanmadı. Bu duruma dair resmi bir açıklama da yapılmadı.

Ek olarak; deprem sonrasında mahpuslara ücretsiz iletişim hakkı da tanınmadı. Geliri olmayan mahpuslar, bazı istisnalar dışında ancak koğu arkadaşlarının desteği ile telefon kartı alıp ailelerini arayabildiler. Bölgede alt yapının çökmüş olması da telefonlara iletişimi ekstra olarak güçleştirdi. Yine depremde olan mahpus yakınlarının bir kısmının hayatını kaybettiği, göçük altında kaldığı ve yaralandığı veya iletişim araçlarına ulaşma olanağını kaybettiği dikkate alınarak ilgili mahpuslara yakınlarından bilgi almalarını sağlayacak alternatif iletişim olanakları sunulmadı. Alternatif olanaklar sağlanmadığı gibi mahpuslara buldukları kurumda kayıtlı olan numaralar dışındaki bir numarayı aramalarına da izin verilmedi. Ailelerine ulaşamayan mahpuslar, farklı bir telefon numarası üzerinden akrabalarını ya da komşularını arayarak alilerinin durumunu öğrenemediler.

Telefonla arama dışında kurtarma ekipleri ile iletişime geçerek bilgi alma ya da WhatsApp vb. seçenekler de devreye sokulmadı. Bu sebepten birçok mahpus çok uzun süre ailelerinden haber alamadılar. Yine mahpusların aktarımlarına göre; birçok mahpus ailelerinin ya da yakınlarının göçük altında olduğu, yaralandığını veya hayatını kaybettiğini ancak günler sonra öğrenebildiler.

Deprem bölgesi hapishanelerimde bulunan mahpuslara ulaşamayan mahpus yakınları da ciddi kriz yaşadılar. Her ne kadar CTE, 6 Şubat 2023 tarihli açıklamasında hayatını kaybeden ve yaralanan mahpus olmadığını duyursa da mahpus yakınları kurumları arayıp yakınlarıyla görüşme talebinde bulduklarında bu talepleri geri çevrildi. Bazı mahpus yakınları hapishane önüne gitmelerine rağmen görüşme yapamadılar ve bilgi alamadılar. Hatta yakınlarını kaybeden mahpuslara telefonda bilgi vermek istemeyip "özel izinle açık görüş" yapmak isteyen ailelere dahi bazı kurumlarda bu olanak sağlanmadı. Son olarak; mahpusların ailelerinin ve yakınlarının durumu hakkında sağlıklı bilgi alamaması, hapishanelerde ciddi bir strese sebebiyet verdi ve bu stres ortamı da yer yer çatışmaları doğurdu.

Elbistan E Tipi Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem sonrasında bilgi alma kanallarının olmadığını,
- dışardaki durum ve yakınlarının durumu hakkında bilgi alma olanaklarının oluşturulmadığını,

⁹ https://cisst.org.tr/basin_uyurulari/mahpuslarin-iletisim-sorununun-cozulmesi/

- ilk depremden sonra kısa bir telefon hakkı tanındığını ama telefon şebekeleri çöktüğü için aileleri ile iletişim kuramadıklarını ve bu durumun hapishane içerisinde endişeyi arttırdığını,
- ilk deprem sonrasında sadece kayıtlı numaraların aranmasına izin verildiğini,
- kayıtlı olmayan numaralara ulaşım aileleri hakkında bilgi alma olanağının sağlanmadığını
- ikinci depremden sonra telefon ile iletişim olanağın da tanınmadığını,
- İKM'lerin kısa bir süre sonra kurumu terk ettiklerini düşündüklerini,
- isyan sonrasında koğuş kapılarının açıldığını ve sonrasında koridorlarda bulunan telefonlarla sık sık aileleriyle iletişim kurabildiklerini,
- iki deprem sonrasında da kriz masası oluşturulmadığını,
- telefon kartlarının para ile satıldığını ve kart parası olmayan mahpusların ailelerini arayamadığını,
- ailelerin içeriye bilgi aktarmak için kurumu aradıkları ve bu bilgi akışının sağlanmadığını,
- genel durumla ilgili bilgeleri sadece radyo üzerinden alabildiklerini,
- aile üyeleri ve yakınları göçük altında olan mahpuslara düzenli bilgi aktarımı için bir mekanizma kurulmadığını aktarmışlardır.

Hatay T Tipi Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- ilk gün iletişim kanalları kesildiği için iletişim kuramadıklarını,
- koğuşlarda bulunan kioskların çalışmadığını,
- kabinlerin ancak sabah devreye girdiğini,
- birçok kişinin telefon hatları çalışmadığı için yakınlarından haber alamadıklarını,
- kurumda bulunan İKM sayısının da çok az olduğunu ve bu sebepten koridorlarda bulunan telefonlara yeterli sıklıkta ulaşamadıklarını,
- ek bir haber alma olanağı veya kriz masasının kurulmadığını ve bu durumun huzursuzluk yarattığını,
- haber almak için kapılara vurmak zorunda kaldıklarını,
- özellikle televizyonlardan durumu öğrenebildikten sonra ortamın çok gerildiğini ve birçok mahpusun sinir krizi geçirdiğini,
- hapishanede bulunan mahpusların çoğunun Hataylı olduğunu aktarmışlardır.

Ek olarak görüşülen bir mahpus;

- dışarda olan çocuğundan uzun zaman haber alamadığını,
- çocuğunun hayatını kaybettiğini çok sonra öğrenme bildiğini aktarmıştır.

Hatay Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem sonrasında aileleri ile ek bir görüşme olanağının yaratılmadığını,
- birinci deprem sonrası telefonla görüşmelerine izin verildiğini ama sadece kayıtlı numaralarla ve ücretli olarak izin verildiğini,
- ailelerine ulaşamayan mahpuslara ek bir hizmet sunulmadığını,
- 21 Şubat'taki deprem sonrası ise hiçbir iletişim olanağı sağlanmadığını ve kuruma ulaşan ailelere bilgi dahi vermediğini,
- ailelere ancak sevk edildikleri kuruma geldiklerinden sonra bilgi verildiğini,
- aileleri ancak bir hafta on gün sonra arayabildiklerini aktarmışlardır.

Hatay T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem sonrası telefonla görüşme hakkı tanındığını,
- ücretsiz telefon hakkı tanınmadığını,
- kayıtlı numaralar dışında bir numarayı aramalarına olanak sağlanmadığını,
- altyapı çöktüğü için birçok mahpusun ailelerine ulaşamadığını,
- ailesine ulaşamayan mahpuslar için ek bir önleme rastlamadıklarını aktarmışlardır.

İskenderun T Tipi Kadın Ceza İnfaz Kurumu;

Görüşme yapılan mahpuslar;

- odalarda görüşme kabinleri üzerinden ailelerden haber almaya çalıştıklarını,
- odalardaki kabinlerden ailesine ulaşamayan mahpuslar için de tek seferlik ek görüş hakkı tanındığını ancak buna rağmen ulaşamayanlara ek görüş hakkı veya alternatif hak vermediğini,
- sadece listede kayıtlı olan kişileri aramalarına izin verildiğini,
- ailelerine ulaşamayan mahpuslara farklı bir numara arama izni verilmediğini,
- tüm bu sebeplerden mahpusların bir kısmının uzun süre ailelerinden haber alamadıklarını,
- ek bir kriz masası kurularak mahpusların alileri iletişimlerini sağlamaya ve depremzede yakınlarından bilgi almaya çalışılmadığını,
- eksik evrakı olan mahpusların dahi ailelerini aramalarına izin verilmediğini,
- mahpuslara ücretsiz iletişim hakkı tanınmadığını,
- sadece odalardaki görüşme kabinleri ve koridorlardaki ankesörlü telefonlarla ücretli görüşme olanağı sağlandığını aktarmışlardır.

Ek olarak görüşülen bir mahpus;

- iki çocuğunu depremde kaybettiğini ve günlerce çocuklarından haber alamadığını aktarmıştır.

Islahiye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan bir mahpus;

- depremden 3-4 gün sonra koğuşa gelerek herkesten bir iletişim numarası istendiğini,
- sonrasında ailelerinden haber alabildiklerini,
- ailelerine ulaşamayan mahpuslar olduğunu,
- bu mahpuslara sürekli ulaşmayı deniyoruz bilgisi aktarıldığını ama herhangi bir kriz masası ek bir görüşme olanağı yaratılmadığını aktarmıştır.

Görüşülen bir başka mahpus ise;

- depremden üç gün sonra koğuşa gelip telefon numaralarının toplandığını ve ailelerini aradıklarını,
- ailelerine telefonla ulaşamayan mahpuslar için hiçbir ek iletişim kanalının yaratılmadığını,
- durumu yalnızca TV'den takip ettiklerini belirtmiştir.

Gaziantep H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- depremden hemen sonra 10 dakikalık telefon hakkı tanındığını,
- sonrasında da yarım saat ek telefon hakkı sağlandığını,
- telefon haklarının ücretli olduğunu,
- sadece kayıtlı numaraların aranabildiğini,
- ek bir kriz masası ya da alternatif iletişim kanalı gibi durumlarla karşılaşmadıklarını,
- kurumda ilerleyen süreçten haberdar edilmediklerini,
- genel süreci ise televizyondan takip edebildiklerini aktarmışlardır.

Görüşme yapılan bir mahpus;

- kendi koğuşundaki bir mahpusun parası olmadığı için ailesini arayamadığını ve bu sorunun koğuş içerisinde para toplayıp kart alınarak çözüldüğünü aktarmıştır.

Görüşme yapılan bir siyasi mahpus ise;

- ancak üç gün sonra ailesini araya bildiğini ve bu süre zarfında hiçbir bilgi alma olanağının yaratılmadığını aktarmıştır.

Görüşülen bir diğer mahpus ise;

- ceza infaz kurumu müdürünün deprem sonrasında koğuşlarına geldiğini kendileri ile konuştuğunu, kayıp yaşayan kişilere baş sağlığı dilediğini ve bunun koğuşundaki mahpusları olumlu etkilediğini aktarmıştır.

Danışma hattına başvuran aileler ise;

- mahpuslara para yatıramadıklarını,

- depremde her şeylerini kayb ettiklerini zaten para yatırma olanaklarının da olmadığını,
- mahpusların telefon kartı alamadıklarını ve iletişim kuramadıklarını aktarmışlardır.

Gaziantep L Tipi Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- sınırlı bir iletişim olanağının sağlandığını,
- deprem sonrası ek telefon hakkının tanındığını ve aileler ile görüşmeye izin verildiğini,
- deprem bölgesinde olmaları ve birçok mahpusun ailesinin depremzede olmasına rağmen herhangi bir ek iletişim aracı sunulmadığı,
- ailesine ulaşamayan mahpuslar için alternatif bir iletişim yöntemi sağlanmadığını,
- eksik belgesi olan mahpusların aileleri ile görüştürülmediğini,
- ailelerine ulaşamayan mahpusların kayıtlı olmayan numaraları aramalarına izin verilmediğini,
- tüm görüşmelerin ücretli yapıldığı ve ücretsiz görüş olanağı sağlanmadığını aktarmışlardır.

CİSST Mahpus Danışma Hattı'nı arayan mahpus yakınları;

- kendileri de depremzede oldukları için mahpuslara para yatıramadıklarını,
- mahpusların telefon kartı alamadıklarını ve bu sebepten mahpuslar ile iletişimlerinin koptuğunu,
- mahpusların durumuna dair kendilerine haber verilmediğini aktarmışlardır.

Ek olarak, bir mahpus yakını;

- hapishaneye para yatırıp iletişimlerinin kopmamasını istediklerini,
- paralarının olduğunu ama buldukları bölgede her yerin yıkıldığını,
- mahpusa para gönderebilecekleri PTT, banka vb. devlet kurumlarının kapalı olduğunu,
- göçük altında olan yakınları hakkında bilgi aktaramadıklarını aktarmıştır.

Gaziantep E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

CİSST Mahpus Danışma Hattı'nı arayan mahpus yakını;

- kendilerinin de depremzede olduğunu ve yardımlarla ayakta kaldıklarını,
- çadır dahi bulamadıklarını,
- bazı yakınlarının hala göçük altında olduğunu,
- hapishanedeki yakınlarına bu konuda düzenli bilgi vermeye çalıştıklarını,
- mahpusa para yatıramadıkları için mahpusun telefon kartının bittiğini ve iletişimlerinin koptuğunu aktarmıştır.

Urfa 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- normalde kullandıkları telefon hakkına ek telefon hakkı tanındığını ama yoğunluk nedeniyle birçok mahpusun ailelerine ulaşamadığını,
- ücretsiz telefon hakkı tanınmadığını,
- ailelerine ulaşamayan mahpuslar için ek bir önlem alınmadığını,
- hapishane yönetiminin depremden iki gün sonra gelip ailelerine ulaşamayan mahpuslar için çaba harcanacağını,
- ailelerin panik haliyle kendilerine ulaşmaya çalıştığını,
- ailelere gerekli bilginin aktarılmadığını aktarmışlardır.

Ek olarak, görüşülen bir mahpus ise;

- eşinin kendisinin durumunu öğrenmek için hapishanenin önüne geldiğini,
- sağlıklı bilgi alamadığını, eşiyile görüştürülmediğini ve oğlundan günlerce haber alamadığını aktarmıştır.

Elazığ E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- ilk depremden sonra sabah dokuzda yapılan sayıma kadar bir iletişim imkanı tanınmadığını,
- sadece 30 dakikalık ek telefon hakkı tanındığını,
- kayıtlı numaraları ücretli telefon kartıyla araya bildiklerini,
- ailelerine ulaşamayan mahpuslarla ilgili ek bir önleme rastlamadıklarını aktarmışlardır.

6. Deprem sırasında veya sonrasında kurumda isyan, ayaklanma, firar gibi durumlar ile karşılaşıldı mı?

Deprem sonrasında hapishanelerde çok ciddi bir paniğin yaşandığı bütün mahpus görüşmelerinde aktarıldı. Birçok kurumda mahpuslar, güvenli bir alana alınmadıkları için bu panik duygusunun zaman içinde derinleştiği tespit edildi. Depremde ilk gösterilen refleks olan açık alana çıkma ihtiyacı karşılanmayan mahpuslarda panik duygusunun daha ciddi şekilde yaşandığı görüldü. Görüşülen mahpusların büyük bir bölümü 'kendilerinin kapalı alanda kalacakları, açık alana çıkarılmayacakları ve koşularının üzerlerine yıkılacağını düşündüklerini söyledi. Ayrıca deprem hakkında açıklama yapılmamasının belirsizliği ve gerilimi arttırdığı görüşmelerde sıkça ifade edildi.

Depremden etkilenen bölgede bulunan mahpusların birçoğunun ailesi de deprem bölgesinde yaşadığı için ve sağlıklı bilgi alamadıkları için mahpusların daha da gerildiği mahpus görüşmelerinde sıkça vurgulandı. Gerilimden kaynaklı birçok hapishanede mahpuslar bilgi alabilmek ve diyalog kurabilmek için kapılara vurduğu, bu durumun da kimi kurum yöneticilerince isyan olarak algılandığı öğrenildi. Son olarak da bazı kurumlarda gerilim karşılıklı olarak tırmandı ve isyan boyutuna ulaştı.

Elbistan E Tipi Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem sonrası kurumun bazı bölümlerinde firar ve isyan yaşandığını,
- koğuş kapılarının bazı mahpuslar tarafından açıldığını,
- birçok mahpusun olayların ortasında kaldığını,
- isyana dahil olmayan mahpusların kendilerini ayrıştırma olanaklarının olmadığını,
- isyana karışmayan mahpuslar kolluk güçlerine ulaşma olanaklarının olmadığını ve arada kaldıklarını,
- ciddi sıkıntılar yaşadıklarını ve isyanın tüm kuruma yayıldığını,
- isyan sırasında mahpusların bulunduğu bölümde hiçbir İKM'nin olmadığını ve olayların uzun süre devam ettiğini aktarmışlardır.

Hatay T Tipi Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- isyanın ikinci gün çıktığını,
- kapıların erkek mahpuslar tarafından açıldığını,
- kapıların açan bazı mahpusların üzerinde İKM giyesileri olduğunu,
- kendilerine koğuşlardan çıkmalarının söylendiğini,
- koğuşlardan çıkmak istemeyen mahpuslara 'tahliye ediliyorsunuz çıkın' diye kendilerine baskı yapıldığını,
- ilk aşamada birçok mahpusun, İKM üniforması giymiş mahpus olabileceğini anlamadığını,
- kurumda herhangi bir personelin ve güvenli bölgenin olmadığını,
- isyanın ortasında kendi başlarına kaldıklarını aktarmışlardır.

Çocuklu olan bir kadın mahpus;

- biri bebek olan iki çocuğu ile koğuştan çıkmayı denediğini,
- çocuklarının ezilme tehlikesi atlattığını ve tekrar koğuşa döndüğünü,
- çocuklarını banyoya saklandığını,
- yardıma hiçbir görevlinin gelmediğini,
- gaz öncesi hiçbir anons duymadığını ve hem kendisinin hem de iki küçük çocuğunun gazdan etkilendiğini,
- sonrasında bir erkek mahpusun yardımıyla olayların arasından çıkıp İKM'lerin bulunduğu bölgeye geçebildiğini aktarmıştır.

Başka bir kadın mahpus;

- son dakikaya kadar koğuştan ayrılmadığını,
- tek kalınca koğuştan çıktığını,
- ortamın çok karışık olduğunu ve isyanın dışına çıkma olanaklarının olmadığını,
- kendisinin ve birçok mahpusun arada kaldığını,
- tanıdığı bir erkek mahpusun yardımı ile bir koğuşa sığınıp kapıyı kapatıp orada beklemek zorunda kaldıklarını,
- iki kadın ve birkaç erkek olarak orada beklediklerini,
- bu esnada acil butonuna bastıklarını ama butonların çalışmadığını,
- hiçbir çözüm bulamayınca 112 acil servisi arayıp yardım istediklerini ama hiçbir yardımın gelmediğini aktarmıştır.

Bir diğer kadın mahpus;

- isyandan sonra kendisinin güvenli bölge bulmak için çok uğraştığını ama destek olacak kimsenin olmadığını,
- her yerde kaos olduğunu ve yangın, kavga, yağma vb. olayların ortasında kaldığını,
- ne biber gazı öncesinde ne de ateş edilmeden önce bir uyarı anonsu duymadığını aktarmıştır.

Ek olarak, farklı kadın mahpus ise;

- isyan çıktığını saat 10.00 civarında bir İKM'den öğrendiklerini,
- sonrasında İKM üniformalı kişilerin kapıları açtıklarını,
- kendilerinin deprem dolayısı ile tahliye edildiklerini söylediğini,
- ilk aşamada kapıları açan kişilerin gerçek İKM'ler olduğunu düşündüğünü,
- kurumda bulunan bir akrabasına ulaştığını,
- birlikte "mahkum kabul" bölümüne gittiklerini,
- sürekli tahliye oldunuz çıkın ikazları yapıldığını,
- kendilerinin bu ikazlara inanıp yıkılan bölümden çıkmayı denediklerini ve hiçbir uyarı yapılmadan kendilerine ateş edildiğini,

- sonrasında yaşananları anlayıp koğuş bölümlerine döndüklerini,
- yerlerin kan olduğunu ve yaralı mahpuslar olduğunu gördüğünü,
- isyan esnasında birçok haber duyduklarını ve bunun paniği arttırdığını,
- koğuş kapılarının bir ara diğer erkek mahpuslar tarafından tekrar kilitlendiğini ve bunun onları korumak için yaptıklarını söylediklerini,
- en sonunda akrabası ile tanıdıkları bir İKM'nin olduğu tarafa koştuklarını ve bu şekilde isyandan çıkabildiklerini aktarmıştır.

Hatay Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- 6 Şubat depremi sonrası ortak alana alındıklarını ve herhangi bir isyan ya da ayaklanma yaşanmadığını,
- sadece diğer yetişkin erkek ve kadın bölümlerden çok fazla gürültü geldiğini,
- yer yer yangıların çıktığını gördüklerini ve ateş edildiğini duyduklarını,
- 21 Şubat depremi sonrası herkesin aynı açık alanda toplandığını ve bunun kargaşaya yol açtığını,
- özellikle hasımları olan mahpusların kavga etmeye başladığını,
- daha önce kurumda olan görevli personelin dışında ortamda çok fazla jandarma olduğunu ve jandarmaların mahpuslara çok provakatif yaklaştıklarını,
- ortak alandaki karışıklıkların hızla büyüdüğünü,
- bazı mahpusların jandarmayla yaklaşımları üzerinden tartıştığını ve sonrasında kendilerine müdahale edildiğini aktarmışlardır.

Hatay T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem sonrası kurumda isyan çıktığını,
- koğuş kapılarının bazı mahpuslar tarafından açıldığını,
- kimi koğuşların isyan esnasında yakıldığını,
- isyana karışmayan mahpuslara güvenli alan olanağı sağlanmadığını,
- koğuşlarda yangın çıkınca mahpusların koridorlara çıkmak zorunda kaldığını,
- bu esnada hasım olan mahpusların kavga ettiğini aktarmışlardır.

Ek olarak, görüşülen bir mahpus ise;

- kendi koğuşlarının kapısının açılmadığını ama kurumda bulunan hasımlarının bıçaklarla kapıya geldiğini,
- kapıyı açıp kendisine zarar vermek istediklerini ama kapıyı açmayı başaramadıklarını aktarmıştır.

İskenderun T Tipi Kadın Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- kurumda deprem sonrası herhangi bir karışıklık yaşanmadığını aktarmışlardır.

İslahiye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- deprem sırasında veya sonrasında herhangi bir ayaklanma ya da firar yaşanmadığını,
- ailelerinden bilgi almak isteyen mahpusların kapılara vurduğunu ve bu durumda da kurum yönetimi tarafından isyan olarak algılandığını aktarmışlardır.

Gaziantep H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- isyan, ayaklanma ve firar yaşanmadığını aktarmışlardır.

Gaziantep L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- herhangi bir sorun yaşanmadığını,
- sadece korku ve panikle kapılara vurulduğunu ve bunun dışında bir sorun yaşanmadığını aktarmışlardır.

Türkoğlu 1 ve 2 No'lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları

Görüşme yapılan mahpuslar;

- isyan ve ayaklanma benzeri bir sorun görmediklerini,
- ilk olarak depremin etkisiyle, daha sonra ailelerinden haber alamayan bazı mahpusların koğuş kapılarına vurduğunu ve bu durumda kurum yönetimi tarafından isyan olarak algılandığını aktarmışlardır.

Urfa 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- isyan, ayaklanma ya da firar yaşanmadığını aktarmışlardır.

Elazığ E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- isyan, ayaklanma ya da firar yaşanmadığını aktarmışlardır.

7. Mahpuslar deprem sırasında veya sonrasında kötü muamele veya işkenceye maruz kaldılar mı? Maruz kalan mahpus ya da mahpuslara şahit oldular mı?

Öncelikle deprem esnasında ve sonrasında yaşananlar, ceza infaz kurumlarında bir afet eylem planının uygulanmadığını göstermektedir. Yasal düzenlemelere bakıldığında da deprem bir insani kriz olarak ele alınmadığı görülmektedir. 29 Mart 2020 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren “Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi İle Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik”te deprem bir iç güvenlik sorunu olarak yer almaktadır.¹⁰

Mahpusların “depremzede” olarak görülmediğini ve depremin yarattığı gerilimi azaltmak için yeterli çabanın harcanmadığını mahpusların anlatımlarından yola çıkarak söylemek mümkün. Yaşanan olumsuz durumların diyalogla çözümediği görülmektedir. Depremin güvenlik sorunu olarak görülmesinden hareketle; hapishanelerde yaşanan isyanları bastırmak için şiddet yoluna başvuruldu. Raporun başında da belirttiğimiz gibi; basına yansıyan şiddet görüntüleri, 12 mahpusun yaralandığı ve 3 mahpusun hayatını kaybettiği olaylar hakkında kamuoyunu aydınlatıcı açıklamalar yapılmadı. Bu noktada; mahpus aktarımlarından yola çıkarak iddiaların bir önce bağımsız heyetler tarafından incelenmesini, gerekli yasal süreçlerin başlatılmasını ve kamuoyuna deprem sürecinde hapishanelerde yaşananlarla ilgili ayrıntılı açıklama yapılması gerekli görüyoruz.

Elbistan E Tipi Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- kurumda isyan çıktığını ve isyana dahil olan olmayan tüm mahpusların, işkence ve kötü muameleye maruz kaldığını,
- kurum için de biber gazı kullanıldığını,
- silahla ateş edildiğini,
- olaylar sonrasında herhangi bir şeye karışmamış ama sadece koğuşlarda yangın çıktığı için maltaya çıkmak zorunda kalmış mahpuslara da ayrımsız bir şekilde “isyancı” muamelesi yapıldığını ve jandarma tarafından darp edildiklerini aktarmışlardır.

Başka bir kadın mahpus;

- mahpusların fiziki müdahaleye uğradıklarını gördüğünü,
- kendisinin sadece gazdan etkilendiğini,
- isyan sonrası diğer mahpuslarla beraber hakarete ve aşağılamaya maruz kaldığını aktarmıştır.

Diğer bir mahpus ise;

- uyarı yapılmadan kapalı alanda gazlı müdahale yapıldığını,
- kendilerinin durumdan olumsuz etkilendiğini,
- hiçbir şekilde olayların dışına çıkamadıklarını aktarmıştır.

Hatay T Tipi Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- isyan anında herhangi bir uyarı ve anons yapılmadan gaz atıldığını,

¹⁰ <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/21.5.2324.pdf>

- daha sonra silahla ateş edildiğini ve yaralı mahpuslar olduğunu gördüklerini aktarmışlardır.

Hatay Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- 6 Şubat depremleri sonrasında çıkan olayların kendi buldukları kuruma yansımadığını ve herhangi bir sorun yaşanmadığını,
- 21 Şubat'ta yaşanan deprem sonrası alındıkları açık alanda mahpuslar arasında kavgalar çıktığını ve İKM'lerin ve özellikle jandarmanın çok ağır müdahale ettiğini,
- kavgaya karışan ya da karışmayan tüm mahpuslara şiddet uygulandığını,
- bazı mahpusların el ve ayaklarının plastik kelepçe ile arkadan kelepçelendiğini,
- bazı mahpusların ciddi bir şekilde yaralandığını,
- yaşananların kamera kaydının alındığını,
- uyarı yapılmadan biber gazı kullanıldığını aktarmışlardır.

Başka bir mahpus;

- fiziksel şiddete maruz kaldığını,
- belinin sol kısmında cop izi olduğunu ve morluk oluştuğunu,
- sadece İKM'lerin değil, diğer görevli memurların ve hatta revirde gördüğü hemşirenin bile müdahaleye dahil olduğunu aktarmıştır.

Bir diğer mahpus;

- müdahale esnasında kolluk güçlerinin "TOMA'ları getirin su sıkın" diye bağırdığını,
- müdahale esnasında bayılan mahpuslar olduğuna şahit olduğunu,
- kendisinin de darp edildiğini kafasına copla vurulduğunu ve revir hemşiresinin de kendilerini darp ettiğini belirtmiştir.

Farklı bir mahpus;

- kavgaları ayırmak için çok ağır müdahale edildiğini,
- coplarla mahpusların feci halde darp edildiğini gördüğünü,
- bir kısım mahpusun basketbol sahasına alınıp orada darp edilmeye devam edildiğini,
- kendisinin darp edilmediğini sadece yaşananlara şahit olduğunu,
- battaniyelerin toplandığını ve hiçbir ihtiyaçlarının karşılanmadığını,
- bazı jandarmaların olaylar sakinleşince karşılarında yemek yediğini ama kendilerine hiçbir şey verilmediğini aktarmıştır.

Ek olarak, ayrı bir mahpus ise;

- kendisinin olaylara karışmadığı halde ağır şekilde hakarete uğradığını ve sonrasında ellerine iki tane üst üste plastik kelepçe takıldığını,

- önce açık spor alanında darp edildiğini, sonra basketbol sahasına götürülüp orada darp edilmeye devam edildiğini,
- darp sonucunda sol gözünden yaralandığını, sağ ve sol diz kapaklarına darbe aldığını, sol ayağında çatlak olduğunu ve belinde çok fazla cop izi olduğunu aktarmıştır.

Hatay T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- isyana karışmayan mahpusların da koşulların yakıldığı için koridorlara çıkmak zorunda kaldığını,
- gaz ve ateş altında kaldıklarını ve kaçabilecekleri herhangi bir güvenli alan olmadığını,
- tüm mahpusların -isyana karıştığı söylenerek- fiziki şiddete maruz kaldığını aktarmışlardır.

Bir başka mahpus;

- bulunduğu koğuşun kapısının açılmadığı için isyana dahil olmadıklarının bilindiğini,
- isyandan bir gün sonra koğuş kapısının açıldığını ve sevk edilmek üzere bahçeye alındıklarını,
- kelepçeli şekilde bahçede üç saat kadar bekletildiklerini sonrasında yine kelepçeli bir şekilde sevk edildiklerini aktarmıştır.

Diğer bir mahpus ise;

- isyan seslerini duyduklarını,
- bulunduğu koğuşun kapısının açılmaması için ciddi çaba harcadıklarını,
- sonrasında bir mahpusun gelip müdürün koğuşların boşaltılmasını istediğini söylediğini,
- kendilerinin inanmadıkları için koğuştan çıkmadıklarını,
- ardından yine aynı mahpusun idari personelin görüntüleriyle geldiğini ve kendilerinin bu andan sonra koğuştan çıkmayı kabul ettiklerini aktarmıştır.

İskenderun T Tipi Kadın Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- böyle bir şey yaşamadıklarını ve şahit olmadıklarını aktarmışlardır.

İslihiye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan bir mahpus;

- deprem dönemi yeterli bilgi alamadıkları için kapılara vurduklarını ve bunun isyan olarak aldığını ve bu sebepten işkence ve kötü muameleye maruz kaldıklarını aktarmıştır.

Görüşülen diğer bir mahpus;

- 11 Şubat 2023 tarihinde depremden beş gün sonra İKM'lerin koğuşa geldiğini ve ters kelepçe yapılarak bağlandığını,

- sonrasında çorapları ve ayakkabıları çıkarılarak iki memur tarafından ayaklarına coplarla vurulduğunu,
- bu sırada küfür ve hakarete maruz kaldığını aktarmıştır.

Ek olarak, bir mahpus ise;

- deprem sonrası sevk öncesinde mahpusların sistemli şekilde darp edildiğini,
- kimi mahpusların falakaya yatırıldığını gördüğünü,
- kendisine sadece kaba dayak ve psikolojik şiddet uygulandığını,
- sevk esnasında da bu uygulamanın devam ettiğini aktarmıştır.

Gaziantep H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- ilgili konuda kurumda herhangi bir sorun yaşamadıklarını ve şahit olmadıklarını aktardılar.

Gaziantep L Tipi Ceza İnfaz Kurumu;

Görüşme yapılan mahpuslar;

- ilgili konuda kurumda herhangi bir sorun yaşamadıklarını ve şahit olmadıklarını aktardılar.

Türkoğlu 1 ve 2 No'lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları

Görüşme yapılan mahpuslar;

- Türkoğlu 1 ve 2 No'lu Ceza İnfaz Kurumlarında ısrarla herhangi bir isyan yaşanmadığını,
- deprem anında büyük bir panik ve korku yaşandığını,
- duvarlarda çatlaklar oluştuğunu,
- koğuş kapıları açılmayınca mahpusların kapılara vurduklarını ve bu durumun isyan olarak algılandığını,
- daha sonra kötü muameleye maruz kaldıklarını aktarmışlardır.

Başka bir mahpus;

- deprem sonrası koğuş kapıları açıldığında, deprem anında müdahale edilmediği ve bu süre zarfında yakınlarından hiçbir bilgi alamadıkları için İKM'lere tepki gösterdiklerini ve bu durumun da kurum tarafından isyan olarak nitelendirildiğini,
- ardından ise koğuşta sert bir müdahaleye maruz kaldıklarını ve koğuştaki herkesin oldukça sert bir fiziksel saldırıya uğradığını aktarmıştır.

Ek olarak, siyasi bir mahpus ise;

- kapıların açılmadığını ama siyasi koğuşta olduğunu ve bu bölümde mahpusların sakin kaldığını,
- kapılara vurulmadığını ve herhangi bir müdahaleye şahit olmadığını aktarmıştır.

Urfa 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- kendilerinin bir sorun yaşamadığını ve herhangi bir olumsuzluğa şahit olmadıklarını aktarmışlardır.

Elazığ E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- kendilerinin bir sorun yaşamadığını ve herhangi bir olumsuzluğa şahit olmadıklarını aktarmışlardır.

8. Tahliye işlemi nasıl gerçekleşti?

Mahpuslardan edinilen bilgilere göre sevklerin birçoğu önceden haber verilmeden ve mahpusların eşyalarını toplayıp yanlarına almalarına imkan vermeyecek kadar hızlı gerçekleşti. Mahpuslar özellikle yüksek meblağlarda para vererek aldıkları televizyon ve buzdolabı gibi teknolojik aletlerini sevk edildikleri kurumlara götüremediler. Hatta birçok mahpus kıyafetlerini ve kişisel eşyalarını dahi yanlarına alamadılar. Öte yandan; sevklerin olağanüstü koşullarda yapıldığı gerekçe gösterilerek mahpusların temel ihtiyaçların dahi karşılanmadı. Ayrıca özellikle isyan çıkan kurumlardan sevk edilen mahpuslara kötü muamelede bulunuldu ve hatta bazılarının sevk sürecinde yolda dahi darp edildi.

Elbistan E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- kendilerine hiçbir bilgilendirme yapılmadan direkt sevk edildiklerini,
- eşyalarını alamalarına müsaade edilmediğini,
- sevk esnasında temel ihtiyaçlarının karşılanmadığını aktarmışlardır.

Hatay T Tipi Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- herhangi bir bilgilendirme yapılmadan ringlere bindirilerek nakledildiklerini,
- hiçbir eşyalarını yanlarına alma fırsatı tanınmadığını,
- ring aracında ve yol esnasında herhangi bir işkence ve kötü muamele ile karşılaşmadıklarını,
- tuvalet dahil olmak üzere hiçbir temel ihtiyacın karşılanamadığını,
- yemek dahi verilmediğini,
- yol esnasında çocuklu annelerin dahi ellerinin kelepçelenmediğini,
- çocuklarının yiyecek ihtiyaçlarının kısmen karşılandığını ama çocuklara da bebek bezi vs. verilmediğini ve yine tuvalet ihtiyaçlarının karşılanmadığını aktarmışlardır.

Hatay Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- kendilerinin müdahaleye uğradıktan sonra tek sıra halinde dizildiklerini,
- kafalarını öne eğmeye zorlandıklarını ve kafasını kaldıran mahpuslara yönelik " vur emri olduğu" şeklinde tehdit edildiklerini ve bu şekilde ringlere bindirildiklerini,
- eşyalarının neredeyse hiçbirini alamadan sevk edildiklerini aktarmışlardır.

Başka bir mahpus;

- kendilerine eşyalarını almaları için üç dakika verildiğini bu sebepten çok az şeylerini alabildiklerini,
- sonrasında 13 mahpusla beraber aynı ringle sevk edildiklerini,

- ringe bindirilirken kameraya alındıklarını aktarmıştır.

Diğer bir mahpus;

- eşyalarını almalarına izin verilmediğini,
- uzun süre açık spor sahasında bekletildikten sonra sevk edildiğini,
- 13 kişi tek bir ring aracına bindirildiklerini,
- yolun çok uzun sürdüğünü ve yol boyunca ihtiyaçlarının karşılanmadığını aktarmıştır.

Ek olarak, bir mahpus ise;

- yol uzun olmasına rağmen sadece ekmek ve küçük bir çikolata verildiğini,
- temel ihtiyaçlarının karşılanmadığını,
- yol boyunca işkence ve kötü muamele olmadığını aktarmıştır.

Hatay T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- kendilerinin isyanın çıkan bölümde olmadıklarını,
- olaylardan bir gün sonra kapıların açıldığını ve aceleyle sevk edildiklerini,
- elleri kelepçeli olarak 3 saat kadar bahçede beklediklerini,
- sonrasında ring araçlarına alındıklarını ve elleri kelepçeli bir şekilde hiçbir ihtiyaçları karşılanmadan sevk edildiklerini aktarmışlardır.

İslahiye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- kurum yönetiminin tahliye konusunda planlı olmadığını,
- tahliye işlemlerinin ring aracı ile gerçekleştiğini,
- tahliye öncesi bilgilendirilmediklerini,
- yol uzun olduğu için Kayseri 2 No'lu T Tipi Ceza İnfaz Kurumu'nda bir gece kaldıklarını,
- gece üşüdüklerini fakat yorgan dahi almalarına izin verilmediğini,
- temel ihtiyaçlarının yeterince karşılanmadığını aktarmışlardır.

Başka bir mahpus ise;

- sevk sürecinde geçici konaklama için Kayseri 2 No'lu Ceza İnfaz Kurumu'nda kaldığını,
- buradaki İKM'lerin kendisine isyan çıkardınız diyerek hakaret ettiğini ve kötü muameleye maruz kaldığını,
- ayrıca yol boyunca da kötü muameleye maruz kaldığını ve ters kelepçeli bir şekilde nakledildiğini,
- nakil sırasında hem kendisinin hem de birlikte nakil olduğu diğer mahpusların ihtiyaçlarının karşılanmadığını aktarmıştır.

Türkoğlu 1 ve 2 No'lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları

Görüşme yapılan bazı adli mahpuslar;

- isyana karıştıkları gerekçesiyle bölüm bölüm toplu ve hızlı olarak sevk edildiklerini aktarmışlardır.

Görüşme yapılan bazı siyasi mahpuslar ise;

- depremden beş gün sonra cuma akşamı kapılarının açıldığını ve kendilerine sevk olacakları bilgisinin verildiğini ve kısa sürede topluca sevk edildiklerini,
- sevk araçlarının tekli bölümlere ayrılmış olduğunu,
- yol boyunca hiçbir ihtiyaçlarının karşılanmadığını aktarmışlardır.

Görüşme yapılan siyasi bir mahpus ise;

- ciddi sağlık problemleri olduğunu,
- yolun çok uzun ve yorucu olduğunu,
- sevk biraz daha uzun olsa öleceğini düşündüğünü aktarmıştır.

Gaziantep H Tipi Ceza İnfaz Kurumu;

Görüşme yapılan mahpuslar;

- herhangi bir nakil işlemi yaşamadıklarını ve yaşandığına da şahit olmadıklarını aktarmışlardır.

Gaziantep L Tipi Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- herhangi bir nakil işlemi yaşamadıklarını ve yaşandığına da şahit olmadıklarını aktarmışlardır.

Urfa 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- herhangi bir nakil işlemi yaşamadıklarını ve yaşandığına da şahit olmadıklarını aktarmışlardır.

Elazığ E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- herhangi bir nakil işlemi yaşamadıklarını ve yaşandığına da şahit olmadıklarını aktarmışlardır.

9. Nakil sonrasında nasıl sorunlar yaşadılar?

Deprem sürecinde hızlı bir şekilde sevk edilen mahpusların birçoğu kişisel eşyalarını dahi yanlarına alamadılar. Kıyafetleri olmadığı için üstünü değiştiremeyen ve banyo yapamayan mahpuslar oldu. Diğer yandan; telefon görüşmeleri ücretsiz yapılamadığı için bazı maddi sorun yaşayan mahpuslar aileleri ve yakınlarıyla ne telefon yoluyla ne de mektup yoluyla iletişim kurup haber alamadılar.

Mahpus görüşmelerinden bazı mahpuslara sevk sonrasında kıyafet, temizlik malzemesi vb. hiçbir eşya verilmediği, bazılarında ise verilen kıyafetlerin uymadığı ve uygulamaların bir sistem içermediği öğrenildi. Bunun yanında TV ve radyo gibi deprem bölgesinden haber alabilecekleri elektrikli aletlerin mahpuslar ücretsiz verilmesi konusunda sistemli bir adım atılmadığı gözlemlendi.

Ek olarak; 21 Mart 2023 tarihli CİMER başvurumuza 6 Nisan 2023 tarihinde gelen cevapta; "Ceza İnfaz Kurumumuz Müdürlüğüne deprem bölgesinden gelen hükümlü ve tutuklulara Kızılay'dan temin edilen kıyafetlerin yardım olarak dağıtıldığı" ifade edildi.

Elbistan E Tipi Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- ekonomik olarak çok zorlandıklarını,
- eşyalarını alamadıklarını,
- ciddi sıkıntılar yaşadıklarını,
- depremzede ailelerin para yatıramadığını,
- TV, buzdolabı, kıyafet, temizlik malzemesi, semaver gibi ihtiyaçlarını tekrar kantinden satın almak zorunda kaldıklarını,
- paralarının olmadığını ve kişisel eşyalarının kendilerine gönderilmediğini aktarmışlardır.

21 Mart 2023 tarihinde Elbistan E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'ndan sevk edilen ve eşyaları kendisine gönderilmeyen bir mahpus hakkında CİMER'e yaptığımız başvuruya 6 Nisan 2023 tarihinde gelen cevapta "Hükümlünün eşyalarının ücretsiz gönderilmesi ile ilgili olarak Elbistan E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden hükümlü ve tutukluların çıkarmış olduğu isyan ve yangın nedeniyle kurumda bulunan tüm oda ve eklentilerin yandığı, hasar gördüğü, eşyalar ve demirbaşlar kullanılamaz hale geldiği hükümlü ve tutuklulara bildirilmiştir." denildi. Ek olarak; eşyaları kullanılamaz hale gelen mahpuslara Kızılay'ın kıyafet yardımında bulunacağı belirtildi. Ancak; mahpusların gönderilmeyen temizlik malzemesi, telefon kartı vb. diğer acil ihtiyaçları konusunda herhangi bir yardım yapılacağı yönünde açıklama gelmedi.

Hatay T Tipi Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- hiçbir eşyalarına ulaşamadıklarını,
- aileleri depremzede olan mahpusların hiçbir yardım alamadıkları için daha fazla zorlandıklarını aktarmışlardır.

Hatay Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- geldikleri kurumlarda eşyalarının bir hafta on gün sonra gönderildiğini,
- bu süre zarfında çok zorlandıklarını aktarmışlardır.

Başka bir mahpus;

- banyo yaptıktan sonra eski kirli kıyafetlerini giymek zorunda kaldıklarını,
- eşyaların kendilerine geç ulaştığını ve bu süre zarfında kendilerine bir çözüm önerisi sunulmadığını aktarmıştır.

Diğer bir mahpus ise;

- eşyalarının eksik geldiğini aktarmıştır.

İskenderun T Tipi Kadın Ceza İnfaz Kurum

Görüşme yapılan mahpuslar;

- yakınlarını kaybedenlere taziyeye hakkı verilmediğini,
- kıyafetler kısmen verildiğini,
- temizlik malzemesinin yeterli miktarda olmasa bile kurum idaresince verildiğini,
- ailesi depremzede olan mahpuslara dahi ücretsiz telefon hakkı tanınmadığını,
- sevk esnasında kalan eşyalarının bir kısmının sonraki süreçte alabildiklerini,
- sağlık raporları vb. hiçbir dosyaya erişemediklerini aktarmışlardır.

İslahiye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Görüşme yapılan mahpuslar;

- nakil esnasında kişisel eşyalarının yanlarında olduğunu,
- nakil sonrasında kalan eşyalarına da erişebildiklerini ve bir sorun yaşamadıklarını,
- emanet paralarının ise bir hafta sonra hesaplarına geçtiğini aktarmışlardır.

Türkoğlu 1 ve 2 No'lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları

Görüşme yapılan mahpuslar;

- nakil esnasında eşyalarının çok az bir kısmını alabildiklerini,
- sonrasında eşyalarının geç gönderildiğini,
- hatta bir kısım eşyalarının eksik olduğunu,
- yolda elektrikli eşyalarda hasar oluştuğunu aktarmışlardır.

* * *

Tüm bunların yanında, mahpuslarla yapılan görüşmeler ve yazışmalar neticesinde; ailelerini kaybeden mahpuslarla ek açık görüş hakkı sağlanmadığı, yas haklarını kullanıp cenazelere gidemedikleri ve yeterli ve düzenli bir psikolojik destek alamadıkları tespit edildi.

Türkiye gibi deprem bölgesi olan bir ülkede, son yaşanan Maraş ve Hatay depremleri bize bir kez daha göstermiştir ki ceza infaz kurumlarında yeterli düzeyde bir afet müdahale planı yoktur. Ayrıca daha önce de ifade ettiğimiz üzere depremin bir afet ve insanlık krizi olarak değil, bir güvenlik açığı olarak algılanmaktadır. Birçok insanı ve hapishaneyi etkileme riski olan yaşanması muhtemel Marmara depremi vb. depremler öncesi mahpusların ve İKM'lerin de afetzede ve depremzede olarak algılandığını, kriz anlarında temel ihtiyaçların karşılanabileceği kapsamlı bir deprem planı önemli ve zaruridir.